

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

Jednání v hospodářské soutěži a hospodářském styku

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské

Rok 2011
IV. ročník

Autor: Slaven Elčić
Konzultant: JUDr. Daniel Patěk, Ph. D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do IV. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval(a) samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla dříve publikována, nebyla vcelku ani částečně obhájena jako práce diplomová či bakalářská a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

V Praze dne 15. dubna 2011

Slaven Elčič

Abstrakt

Práce má za cíl zasadit pojmy hospodářská soutěž a hospodářský styk do kontextu vývoje těchto pojmů v judikatuře i právní nauce od dob první republiky až po současnou úpravu. Hlavním důvodem pro sepsání práce je novela obchodního zákoníku zákonem č. 152/2010, tzv. „katalogová novela,“ která postavila oba dva pojmy, historicky vnímané odlišně, vedle sebe. Pro rozbor je použita jak odborná literatura, tak judikatura, ale také důvodové zprávy a stenozáznamy z procesu přijímání příslušných předpisů, jsou-li k dispozici. Použitá metoda je především komparace, podpůrně je použita analýza a syntéza různých právně-vědeckých teorií. Soustředím na nalezení jednoznačně identifikovatelných rozdílů mezi oběma, často směřovanými pojmy a také na posouzení možných dopadů změny provedené zákonem č. 152/2010 na právní řád a vnímání generální klauzule. Výsledkem zkoumání je určení otázky soutěžního vztahu jako rozlišovacího prvku mezi pojmy hospodářský styk (který není nutně soutěžní) a jednání v hospodářské soutěži (které soutěžní je). Z tohoto výsledku vyplývá značný teoretický rozdíl, dopad při praktické aplikaci ovšem považuji za zanedbatelný.

Abstract

Study focuses on explaining terms economic interaction and economic competition in context of their evolution in particular cases and law theory in the Czechoslovak republic, during times of centrally controlled economy and today. Main reason for writing this study is a commercial code amendment nr. 152/2010, also known as „catalogue crimes amendment,“ which has changed our general definition of unfair competition by putting both terms together, even though their historical meaning is thought to be different. For analysis, I have used specialised publications, cases, explanatory reports and records of legislative procedure. My aim is to draw a clear distinction line between the two terms and explain differences, and to explore possible impacts on Czech law, unfair competition law in particular. Result of my research is that idea of competition is what makes difference between economic interaction (where there is none) and economic competition (where it is important to resolve, whether the two subjects are in direct or indirect competitive relationship). In theory, this makes quite a difference but I assume that impact on judicial practice will be very small, if any.

Obsah

Abstrakt.....	2
Abstract	2
Úvod.....	4
Cíl a metoda	4
Struktura.....	4
1. Období Československé republiky a zákon č. 111/1927	6
Hospodářský styk a jednání za účelem soutěže	6
Judikatura.....	7
2. Období centrálně řízené ekonomiky, občanský zákoník č. 141/1950 a hospodářský zákoník č. 109/1964.....	8
3. Úprava v obchodním zákoníku č. 513/1990 do novely č. 152/2010	11
Generální klauzule	11
Judikatura s pracovněprávním prvkem	12
Judikatura upřesňující hospodářskou soutěž pozitivně.....	14
Judikatura upřesňující hospodářskou soutěž negativně	15
Shrnutí problematiky jednání v hospodářské soutěži v současnosti.....	17
4. Katalogová novela č. 152/2010	19
5. Rozbor dopadů.....	21
Závěr	22
Použitá literatura	23
Internetové zdroje	23

Úvod

Pojem hospodářské soutěže a hospodářského styku dnes můžeme vnímat jako synonyma. Soudy a právní věda také často nahrazují jeden pojem druhým nebo je směšují. V průběhu vývoje práva nekalé soutěže v českém právním prostředí však byly v zákonné úpravě používány různě. V prvorepublikovém zákoně o nekalé soutěži č. 111/1927 a v občanském zákoníku č. 141/1950 byl použit termín hospodářský styk, obchodní zákoník č. 513/1991 znal v generální klauzuli dlouhou dobu pouze termín hospodářská soutěž¹. Zcela specifickou generální klauzuli měl hospodářský zákoník č. 109/1964 ve znění zákona č. 103/1990, který operoval s pojmem podnikatelská činnost. Judikatura příslušného období rozvíjela vždy aktuálně používaný pojem, nicméně Nejvyšší soud ČR při své rozhodovací činnosti jasně navazuje na judikaturu Nejvyššího soudu ČSR, a to i přes odlišnost použitých termínů. Novelou obchodního zákoníku č. 152/2010 nás zákonodárce, údajně v reakci na požadavky Evropského Parlamentu, poněkud nepromyšlenými kroky postavil do situace, kdy jsou oba dva pojmy použity vedle sebe.

Cíl a metoda

Zabývat se budu především otázkou, zda má navrácení pojmu hospodářského styku do obchodního práva smysl a jaký bude jeho případný dopad. Pokusím se i o nalezení jednoznačných rozdílů mezi oběma pojmy. Pracovat budu především s odbornou literaturou a judikaturou Nejvyššího soudu ČSR a ČR, jelikož pojmy hospodářská soutěž/hospodářský styk musí být analyzovány a posouzeny v každém případě znovu a není možné je definovat přímo zákonem. Vycházet budu i ze zmíněných zákonů a jejich důvodových zpráv, potažmo stenoáznamů z projednávání zákonů.

Struktura

V prvních třech kapitolách přiblížím způsob, jakým soudy v příslušné době posuzovaly a vykládaly pojmy hospodářská soutěž a hospodářský styk, uvádět budu judikáty, které výklad ovlivnily. Ve čtvrté kapitole potom přiblížím okolnosti týkající se tzv. „katalogové novely“, která po dlouhé době vrátila do generální klauzule pojem hospodářského styku, a v páté kapitole na základě předchozích zjištění provedu rozbor možných dopadů na právní řád a

¹ Ačkoliv v § 45 ObchZ přetrvál termín hospodářského styku.

odlišných výkladů popisovaných pojmů a zodpovím na otázky položené na začátku. V každé kapele nejprve představím příslušnou úpravu včetně historického pozadí, poté představím a okomentuji postoj doktríny a její závěry a konečně proberu příslušnou judikaturu.

1. Období Československé republiky a zákon č. 111/1927

Zákonu proti nekalé soutěži byla v Československé republice věnována značná pozornost, jak v zákonodárném sboru, tak ze strany odborné veřejnosti. O tom, jaký význam měl zákon v očích tehdejších zákonodárců, vypovídá nejlépe to, že při jeho projednávání byly (nestandardně) sestaveny subkomitety, které se skládaly ze zástupců vlády, zákonodárných sborů i odborníků.² Inspirací pro československou právní úpravu byla německá úprava. Oproti té ale československá úprava vymezuje podstatně úžeji pojem nekalé soutěže, zejména v otázce jednání v hospodářském styku.³ Takový byl alespoň záměr zákonodárce, který nebyl pozdější judikaturou zcela reflektován. Významným rozdílem oproti současné úpravě je, že zákon proti nekalé soutěži není určen k přímé ochraně spotřebitelů a použije se pouze na vztahy mezi účastníky hospodářského styku.⁴

Hospodářský styk a jednání za účelem soutěže

Generální klauzule zákona proti nekalé soutěži zní: *„Kdo dostane se v hospodářském styku v rozpor s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým poškoditi soutěžitele, může býti žalován, aby se zdržel takového jednání a odstranil závadný stav jím způsobený; věděl-li pak, nebo musil-li vědět, že jednání jeho jest způsobilé poškoditi soutěžitele, též, aby nahradil škodu tím způsobenou.“* Pojem hospodářského styku bylo možné vykládat velmi obšrně, v obecnosti jako veškerou činnost, směřující k uspokojování potřeb, pokud jejich pohnutkou nebo skutečným následkem je docílení cizího či vlastního hospodářského prospěchu.⁵ Některé zvláštní skutkové podstaty, jako například § 10 o zlehčování, vyžadovaly také jednání *„za účelem soutěže,“* což v sobě zahrnovalo složitější dokazování tvrzených skutečností. Generální klauzule tuto specifikaci ovšem neobsahuje, takže v obecnosti bylo možné jako nekalou soutěž postihovat i jednání hospodářskou soutěží nemotivované. Z dikce generální klauzule vidíme také, že ve druhé části zákon připouští úmyslné i vědomé nedbalostní zavinění, s ním pak spojuje právo na náhradu škody. Objektivní odpovědnost pak zakládá pouze nárok na zdržení se a odstranění závadného stavu.

² MATOUŠ, Z. *Zákon o nekalé soutěži*, Nakladatelství Československý Kompas, Praha 1928, str. 5-6

³ Tamtéž, Předmluva

⁴ Tamtéž, str. 13, MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 40

⁵ Tamtéž, str. 14

Judikatura

Nejvyšší soud v judikátu Zm II 385/29⁶ dovedl, že zlehčovatelem nemusí být soutěžitelé zlehčovaného a že zlehčovatelé dokonce mohou být i subjekty zcela mimo sféru hospodářské soutěže, například soukromé osoby. Jejich jednání potom nemusí nutně být motivováno vlastním prospěchem, stačí, když bude směřovat ke změně postavení zlehčovaného subjektu v hospodářské soutěži. V uvedeném judikátu byla zlehčovatelem žena, která měla se zlehčováním soukromou při a chtěla mu uškodit na podnikání tím, že jej pomluví u objednatelů, aniž by tím získala jakýkoliv prospěch pro sebe nebo někoho jiného. Okruh osob, které se mohly dopustit nekalé soutěže, byl tedy vnímán podstatně šířeji proti dnešní úpravě.

Otázka dokazování motivace je ta hlavní, na kterou musel soud najít odpověď v případě, že posuzovaný případ spadal pod zvláštní skutkovou podstatou, jejíž podmínkou bylo také to, že probíhá za účelem soutěže. Určitá vodítka poskytují případy vedené pod spisovými značkami Rv I 2069/35⁷ a Rv I 2136/35.⁸ V prvním z nich zveřejnily noviny srovnání hotelů, které velmi nepříznivě dopadlo pro jeden státní lázeňský hotel. U soudu se na vydavateli novin dožadoval zdržení se takového hodnocení. U soudu se mu ale nepodařilo dostatečně prokázat, že účelem novinového článku bylo primárně poškodit soutěžní postavení žalujícího hotelu, čímž nebyl naplněn zvýšený standard skutkové podstaty zlehčování. V tomto případě soud upozorňuje, že mezi jednáním a účelem je zásadní rozdíl. Jedná-li někdo tak, že výsledky jeho jednání mohou být způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, ještě nutně neznamená, že toto jednání je motivováno snahou poškodit postavení některého soutěžitele. Naopak, soud uzavřel, že podobná srovnání a žebříčky jsou také běžnou součástí činnosti novin.

V druhém uvedeném judikátu se opět jednalo o tisk. V novinách byla otištěna výzva zákazníkům, aby kupovali pouze u soukromých podnikatelů a nikoliv od hospodářských družstev. Všechny soudy žalobě skupiny družstev vyhověly, především proto, že se jednalo o zjevenou snahu poškodit určitou skupinu soutěžitelů a bylo tedy soutěžně motivované. Soud zde znovu potvrdil své předchozí tvrzení o tom, že mezi účastníky hospodářského styku nemusí být nutně soutěžní vztah. Výzva v novinách proti hospodářským družstvům také

⁶ Zdroj ASPI, 14. dubna 2011

⁷ Zdroj ASPI, 14. dubna 2011

⁸ Zdroj ASPI, 14. dubna 2011

nesměřovala proti konkrétním družstvům, spíše se jednalo o obecnou proklamaci a spíše než do kategorie hospodářské soutěže bychom ji z dnešního pohledu mohli vnímat jako otázku určitého politického a ideového boje, neboť se jednalo o reakci na dlouhodobou kampaň podobného charakteru ze strany levicově orientovaného tisku. Vystává potom otázka, jak moc široce lze vyložit okruh postižených subjektů a kdo se přesně může proti nekalé soutěži bránit. S tímto se soud v uvedeném judikátu nevypořádal vůbec.

Z judikatury tedy vidíme, že pojem hospodářského styku byl posuzován opravdu velmi široce, za takovéto jednání bylo možné považovat téměř jakoukoliv lidskou činnost. Určitou limitaci pro toto představovala dodatečná podmínka jednání za účelem soutěže. Ta byla vykládána jako jednání motivované zlepšit soutěžní pozici některých soutěžitelů na úkor jiných (či naopak zhoršit pozici soutěžitelů). Nebylo potřeba, aby v takovém případě subjekty byly v soutěžním vztahu, dokonce nebylo potřeba ani, aby subjekt poškozoval pozici soutěžitele za účelem vlastního zisku. Při rozboru současné právní úpravy uvidíme, že podobným způsobem byly judikaturou vyloženy i hranice úpravy hospodářské soutěže.

Limitaci představovala i vlastní sankce, která v základní podobě pouze určovala zdržení se dalšího konání a odstranění závadného stavu. Teprve při prokázání subjektivního zavinění bylo možné požadovat náhradu škody.

Dále je zajímavé, že oproti současnému pojetí nepůsobí speciální skutkové podstaty jako pouhé popisy známých činností, které spadají pod generální klauzuli. Naopak díky dalším rozšiřujícím kvalifikačním podmínkám mají spíše ve vztahu ke generální klauzuli charakter *lex specialis*, prvorepubliková judikatura se však s touto otázkou nijak více nevypořádávala, jediné vodítko v této úvaze poskytuje komentované znění zákona, které o zvláštních skutkových podstatách mluví o jako o zvláštních předpisech.⁹

2. Období centrálně řízené ekonomiky, občanský zákoník č. 141/1950 a hospodářský zákoník č. 109/1964

Zákonem č. 141/1950 občanský zákoník byl nahrazen i zákon č. 111/1927. Místo původně komplexní úpravy v samostatném zákoně zbyl z práva nekalé soutěže pouhý § 352, který sloužil jako generální klauzule. Ta byla konstruována téměř identicky jako generální klauzule

⁹MATOUŠ, Z. *Zákon o nekalé soutěži*, Nakladatelství Československý Kompas, Praha 1928, str. 9

podle zákona č. 111/1927, pouze ve druhé části zmizela možnost vědomého nedbalostního zavinění. Vzhledem k tomu, že v této době neprobíhala hospodářské soutěž v tom smyslu, jak ji známe dnes, existuje také velmi málo judikatury k tématu.¹⁰

Přesto právě z tohoto období pochází judikát C 55/83¹¹, který ukazuje způsob, jakým může soud pracovat s generální klauzulí a jak lze postupovat při její přímé aplikaci bez speciálních skutkových podstat. Žalovaný kupoval v maloobchodě trička žalobce označené pouze značkou výrobce. Na tato trička poté lepil potisky, mimo jiné loga zahraniční společnosti, čímž vystavil žalobce možnosti žaloby ze strany zahraniční společnosti. Obvodní soud pro Prahu 1 dovodil, že lepení log cizích výrobců na trička domácího podniku je v rozporu s dobrými mravy soutěže, zejména kvůli klamání konečných spotřebitelů, kteří mají za to, že kupují výrobek zahraniční společnosti. Možnost ohrožení soutěžitele je potom dána mezinárodními závazky, kterými byla ČSSR vázána ve vztahu k ochranným známkám. To, že vše probíhalo v rámci hospodářského styku, bylo soudu zřejmé. Zajímavé také je, že soud upozornil na to, že ochrany podle § 352 občanského zákoníku se může domáhat pouze jiný soutěžitel.

Hospodářský zákoník č. 109/1964 ve znění zákona č. 103/1990 hovoří o podnikatelské činnosti, což je pojem, který poměrně dobře vystihuje dynamiku a hospodářskou realitu. Jakkoliv vágní, přeci jenom se jedná o mnohem snadněji vnímatelnou definici. Podnikatelská činnost ovšem budí dojem, že se jedná pouze o činnost bezprostředně směřující k naplnění podnikatelského záměru, z dřívější judikatury je ale patrné, že se může jednat i o činnost, která s podnikáním souvisí jenom velmi vzdáleně.

Případ 3 Cmo 36/92 je zcela specifický svou skutkovou podstatou a posuzováním jednání v hospodářské soutěži, které nemá vztah k druhému soutěžiteli přímo, ale zasahuje do jeho ekonomické sféry prostřednictvím třetích osob. Jednání odpůrce nakonec shledáno nekalosoutěžním. Ve sporu byly dvě společnosti, navrhovatel vznikl přeměnou bývalého podniku zahraničního obchodu na akciovou společnost, odpůrce byl založen Ministerstvem kultury jako státní podnik. V době přechodu navrhovatele bylo sjednáno, že obchodní

¹⁰ MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 24, ELIÁŠ, K. a kol. *Kurs obchodního práva, Obecná část, soutěžní právo*, 5. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2007, str. 291

¹¹Zdroj ASPI, 14. dubna 2011

kontrakty navrhovatele přejdou na odpůrce. Odpůrce však při komunikaci s těmito partnery tvrdil, že je právním nástupcem navrhovatele, ačkoliv tou dobou vznikala, případně již vznikla akciová společnost, která byla skutečným právním nástupcem původního podniku zahraničního obchodu. Klamání odběratelů a partnerů tím, že jsem pokračující subjekt jiné společnosti s dlouholetou historií je tedy jednání v nekalé soutěži.

V tomto případě se poměrně hezky uplatňuje teorie o soutěžním vztahu¹², neboť se nejedná o přímý střet na soutěžním poli ale zprostředkovaného působení na hospodářskou pozici jiného subjektu.

V období částečného uvolňování režimu centrálního řízení ekonomiky se začínají objevovat zřídka nekalosoutěžní rozsudky.¹³ S uvolněním politických okovů dochází hned na začátku 90. let k značnému rozmachu soukromého podnikání a rozvoje dalších činností podnikání podobných a mezi těmito subjekty začíná zuřit boj o klienty. Nekalá soutěž potom není daleko. Důležité je, že z uvedených dvou judikátů můžeme vyčíst určité zásady, na kterých potom byly vystavěny další judikatorní i doktrinální teorie.

¹² HAJN, P.; *Jednání v hospodářské soutěži*, Ekonom, 1992, č. 33, str. 56

¹³ MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 2

3. Úprava v obchodním zákoníku č. 513/1990 do novely č. 152/2010

Generální klauzule

Oproti úpravám podle předchozích zákoníků pracovala právní úprava s následující podobou generální klauzule: „*Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Nekalá soutěž se zakazuje.*“ Zde již došlo k nahrazení dlouho používaného pojmu hospodářský styk za hospodářskou soutěž. O tom, proč došlo k této proměně, však důvodová zpráva mlčí. Stejně tak z generální klauzule zmizela sankce, která dostává své samostatné místo na konci úpravy nekalé soutěže v § 54-55. Prostor pro sankci potom otevírá poslední věta generální klauzule – „*Nekalá soutěž se zakazuje,*“ bez které by norma kvůli odlišné konstrukci nebyla vymahatelná.

Dochází zde ke značnému posunu v pojetí jednání v hospodářské soutěži. § 41 nám předestírá rámec pro to, co se rozumí hospodářskou soutěží. Klíčový pro posouzení otázky hospodářské soutěže je vliv doktríny. Hajn nabízí velice široké pojetí soutěže, které může z určitého pohledu objímat i soutěž sportovní, vědeckou a uměleckou.¹⁴ Je totiž nutné si zodpovědět na otázku, kdy jednání vykračuje z rámce „speciálních“ pravidel a dostává se do obecné roviny hospodářské soutěže, což v souladu s prvorepublikovou doktrínou je jakékoliv lidské konání motivované snahou dosažení vlastního či cizího prospěchu. Všechny výše jmenované specifické druhy soutěže jsou speciálními druhy soutěže hospodářské, protože jejich společný cíl je přinášet prospěch. Je ale otázkou vývoje a struktury společnosti, že tyto zvláštní kategorie se řídí především pravidly speciálně platnými pro tu kterou oblast, zpravidla proto, že tato pravidla jsou mnohem přísnější, než obecná úprava nekalé soutěže (sportovní pravidla, vědecká etika,...). Do obecné hospodářské soutěže se začnou tyto subjekty zapojovat, pokud vyкроčí z běžného rámce své činnosti a začnou se zapojovat na trhu, kde se budou střetávat s jinými soutěžiteli. Kupříkladu sportovec, díky svým zkušenostem a šikovnosti navrhne vlastní řadu sportovních pomůcek. Bude problematické, jestliže zasedne v odborné komisi, která má hodnotit kvalitu běžeckých bot (které jsou i součástí jeho sortimentu).

Na definici soutěžitelů existují dva pohledy – rozšířený je názor, že se jedná o legislativní zkratku. Mám ale spíše za to, že se jedná o interpretační pomůcku, která má sloužit jako

¹⁴ HAJN, P. *K vymezení hospodářské soutěže*, Právní rozhledy; 1998, 9; str. 440-441,

teoretické východisko pro posuzování této otázky.¹⁵ Obsáhlé pojednání o soutěžitelích nabízí Hajn, který je rozděluje do několika kategorií. Kromě podnikatelů, kteří do této kategorie patří zcela samozřejmě, rozlišuje také soutěžitele ad hoc.¹⁶ Nejedná se o přímé konkurenty, ale o soutěžitele, kteří nějakým způsobem v hospodářské soutěži zasáhli do sféry jiného soutěžitele. Konečně třídí nepodnikatele, kam mohou patřit sportovci, umělci, vědci a pochopitelně i svobodná povolání a další činnosti ne nepodobné podnikatelské činnosti. Obdobný pohled má i Dědič, když tvrdí, že za soutěžitele nelze považovat pouze přímé konkurenty a soupeře, ale jakékoliv dva soutěžitele, kteří se ucházejí o přízeň spotřebitelů.¹⁷ Otázka zaměstnanců jako soutěžitelů však zůstává literaturou z větší části opomenuta a příslušná vodítka poskytuje teprve judikatura.

Důležitým vodítkem pro posuzování vlastního jednání v hospodářské soutěži je kromě dvou výše uvedených aspektů také otázka motivovanosti, tedy nutnosti jednáním bezprostředně sledovat hospodářský výstup – přímý zisk. Doktrína je poměrně zajedno v tom, že při nekalosoutěžním jednání nemusí být vždy sledovány bezprostředně možnosti zisku vyjádřeného v penězích. Motivovanost může mít hlubší přesah – řešit se může například otázka likvidace konkurence.¹⁸

Judikatura s pracovněprávním prvkem

Tento široký výklad potvrzuje i judikatura soudů. Na druhou stranu je striktně rozlišován režim obchodního práva od ostatních režimů (např. i pracovního práva). Vrchní soud ve svém rozhodnutí 3 Cmo 370/97 rozvíjí, že jednání proti hospodářské soutěži může být nejenom ze strany podnikatele ale i zaměstnance. Ovšem pouze v případě, že jednání zaměstnance směřuje k zjednání si výhody pro budoucí podnikání, a to takové, kterou by nemohl jinak získat, jestliže by se nedopustil nekalosoutěžního jednání. Byl-li by ovšem stejný zaměstnanec učinil stejné kroky, ovšem bez motivace zjednat budoucí zisk sám pro sebe, pak by případ spadal do oblasti pracovního práva a sankce, která může zaměstnanci hrozit, je výpověď. A to bez ohledu na to, že by naplnil všechny ostatní skutkové podstaty – nejednalo by se o jednání v hospodářské soutěži. Skutková podstata tohoto případu spočívala v tom, že zaměstnanec vypracoval projektovou dokumentaci pro telekomunikační síť. Když pak zjistil,

¹⁵ MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 27

¹⁶ HAJN, P. *Účastníci hospodářské soutěže*, Právní rozhledy; 1998, 11; str. 540

¹⁷ DĚDIČ, J. a kol., *Obchodní zákoník. Komentář. I. Díl*. Polygon, Praha 2002

¹⁸ POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář I. díl*; Wolters Kulwer ČR, a. s. Praha 2009, str. 202-203; HAJN, P.; *Jednání v hospodářské soutěži*, Ekonom, 1992, č. 33, str. 56

že může pracovat sám, rozhodl se neodevzdat projektovou dokumentaci a domluvit se přímo s telekomunikační agenturou. Tím poškodil dobré jméno a soutěžní postavení svého předchozího zaměstnavatele.

S tímto názorem koresponduje usnesení Nejvyššího soudu 32 Odo1464/2006. Zaměstnanec ve vedoucí pozici rozeslal obchodním partnerům dopis, ve kterém je upozorňoval, že pracovní kolektiv společnosti se bude přesouvat do jiné společnosti z důvodu lepšího pracovního prostředí a nemožnosti většinového vlastníka zneužít své postavení. Soud prvního stupně nenalezl v případě ani podmínku jednání v hospodářské soutěži, odvolací soud sice tento závěr soudu prvního stupně rozporoval, nicméně nenalezl prvek jednání v rozporu s dobrými mravy ani způsobilost přivodit soutěžiteli újmu. Nejvyšší soud dodal důležitý závěr, že se nemusí jednat přímo o účastníka hospodářské soutěže, stačí, pokud třetí osoba zasahuje do hospodářské soutěže se zájmem zvýhodnit jednoho soutěžitele na úkor druhého.

Je tedy patrné, že za určitých poměrně přísně vymezených okolností se může jednání v nekalé soutěži dopustit i zaměstnanec. Musí ovšem být veden pohnutkou zvýhodnit jednoho soutěžitele na úkor druhého. Ve světle tohoto názoru je problematické usnesení 32 Cdo 139/2008. Zaměstnanec (žalovaný) uzavřel pro svého zaměstnavatele (žalobce) smlouvu o dodávkách obalového materiálu. Následně byla mezi dodavatelem a žalovaným uzavřena dohoda o provizi z dodaného kusu po dobu trvání smlouvy. Žalobce žaluje pro nekalosoutěžní jednání naplňující zvláštní skutkovou podstatu podplácení. Nejvyšší soud tvrdí, že došlo k jednání v hospodářské soutěži, ale nebylo způsobilé přivodit újmu. S tímto názorem nemohu souhlasit, protože žalobce nebyl s odběratelem ve vztahu konkurenčním a předmětná obchodní transakce svou povahou neměla charakter soupeření ale běžných dodavatelsko-odběratelských vztahů. Jestliže ani mezi soutěžiteli nebyl konkurenční vztah, tím méně můžeme dovodit, že zásah třetí osoby do tohoto vztahu je možné považovat za jednání soutěžně motivované. Z teorie¹⁹ i předchozí judikatury vyplývá, že jednání v hospodářské soutěži musí být vedené soutěžním záměrem (s případnými výjimkami jako ad hoc soutěžitel) a může probíhat mezi subjekty, mezi nimiž je konkurenční (nebo kvazikonkurenční) vztah. Takovéto posouzení by bylo přijatelné, pokud by se jednalo o spor mezi soupeřícími

¹⁹ POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář I. díl*; Wolters Kulwer ČR, a. s. Praha 2009, str. 202-203; PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku. I. díl*; 4. vydání, ASPI publishing, Praha 2004, str. 416; MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži, 3. vydání*; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 40;

dodavateli, z nichž jeden si zjedná tímto nekalým způsobem výhodu při rozhodování o výběru. Navíc ze skutkové podstaty nevyplývá, že by si zaměstnanec o úplatek řekl, aktivně legitimován k žalobě je tedy spíše dodavatel obalových materiálů, dle zákona (§ 49, písm. a) ObchZ).

Lze tedy uzavřít, že test generální klauzule má být v případě zaměstnanců a dalších třetích osob přísnější v tom slova smyslu, že musí být v první řadě pečlivěji uváženo, zda vůbec došlo k jednání v hospodářské soutěži tak, jak ji vnímá generální klauzule. Obecně případy nekalosoutěžního jednání ze strany zaměstnanců nejsou příliš časté, úspěšných je jich pak ještě méně. Spory jakoby nekalosoutěžní jsou řešeny většinou podle pracovního práva.

Judikatura upřesňující hospodářskou soutěž pozitivně

Při posuzování sporů vychází judikatura z několika základních doktrinárních závěrů: „není-li možné mezi stranami dohledat soutěžní vztah (přičemž předtím přímo mluví o konkurenci), pak není ani možné posuzovat věc podle příslušného zákona“²⁰ a „účel soutěžní je jen tehdy vyloučen, jestliže projev byl učiněn bez jakéhokoliv vztahu k soutěži a jestliže od toho, kdo jej vnímá, nemůže být na účel soutěžní ani vztahován,“²¹ kterou několikrát při svém rozhodování zopakoval Nejvyšší soud ČR.

Významný z hlediska rozšíření okruhu soutěžitelů je rozsudek 23 Cdo 2343/2009, který naplňuje onu teoretickou konstrukci zmíněnou při rozboru usnesení 32 Cdo 139/2008. Žalobkyně (společnost, vyrábějící nealkoholické nápoje) žaluje konkurenční společnost a jejího zprostředkovatele (fyzickou osobu) pro používání stejného označení výrobků, způsobitelného oklamat spotřebitele. Všechny soudy se jednoznačně shodují v otázce jednání nekalé soutěže u první žalované, která byla přímou konkurentkou žalobkyně. Otázka je problematizována při posouzení postavení druhého žalovaného. Soud první instance dovedl, že jednal v hospodářské soutěži, odvolací soud tento názor nesdílel. Dovedl, že není-li konkurentem a nemají-li společnou soutěžní činnost, pak nemůže jednat v hospodářské soutěži se soutěžním záměrem. Nejvyšší soud oponuje a dovozuje, že dopad generální klauzule můžeme rozšířit na veškerá jednání, která mohou mít nepříznivý vliv na hospodářskou soutěž, včetně těch jednání, která nejsou bezprostředně cílená na dosažení zisku, pokud mezi účastníky existuje soutěžní vztah. Soutěžní vztah osob, které nejsou

²⁰ MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 40

²¹ Tamtéž

bezprostředními konkurenty lze dovodit z jednání, které směřuje výhradně ke zlepšení hospodářského postavení jednoho soutěžitele na úkor druhého.

Otázka konkurence je důležitá pro závěr i v rozsudku 23 Cdo 1345/2009, ve kterém se soudí společnosti Farma Bolka Polívky a Valašské království o určení zákazu používání ochranných známek a dalších označení způsobilých oklamat spotřebitele. Nižší soudy sice kvalifikovaly oba účastníky jako soutěžitele, nedovodili však mezi nimi pro prostorovou vzdálenost soutěžní vztah a na základě absence jednání v hospodářské soutěži nedovodily ani nekalosoutěžní jednání. Nejvyšší soud ovšem s odkazem na odbornou literaturu²² poukázal na to, že rozhodující je zásah do sféry vlivu druhého soutěžitele, nikoliv nutná prostorová blízkost nebo přímá konkurence. Přímou cituje Pelikánovou: „*Takovým jednáním je tedy i prodej zboží spotřebiteli, propagace výrobků apod. Jednáním v soutěži však může být i chování spočívající v úpravě interiéru provozovny, v úpravě jejího okolí, v jednání s odběrateli a dodavateli, ba dokonce i v jednání s úřady (...)* Soutěžení se totiž v praxi odehrává tak, že soutěžitel uskutečňuje svoji činnost v nejrůznějších právních i neprávních vztazích, ale jeho chování nepřímo ovlivňuje úspěšnost či neúspěšnost ostatních soutěžitelů, a to buď způsobem, který není protiprávní, anebo který je v rozporu s právem.“ Jelikož oba subjekty pořádaly kulturní aktivity, vstupovaly do bezprostředního konkurenčního boje s cílem přilákat co nejvíce zákazníků, a tudíž je možné mezi nimi dovodit soutěžní vztah.

Závěry, ke kterým soudy došly v uvedených případech, jsou významné zejména z hlediska posunutí hranice vnímání toho, co ještě je konkurenční vztah, a kdo všechno se ho může dopustit. Ačkoliv i zde je jednání osob, které se běžně neúčastní hospodářské soutěže posuzováno ad hoc jako nekalosoutěžní pouze, je-li učiněno ve vztahu k soutěžitelům a to konkrétně s úmyslem zlepšit hospodářskou pozici jednoho na úkor druhého.

Judikatura upřesňující hospodářskou soutěž negativně

Kromě řady judikátů, obsahujících rozšíření pojetí hospodářské soutěže je důležité poukázat také na judikáty, které o něco ostřeji kreslí hranici toho, co již není otázkou hospodářské soutěže. Významné je posuzování motivace – čeho chtěl soutěžitel docílit tím, že takto jednal. Judikaturou tedy byly potvrzeny dvě oblasti úvah o soutěži. Zaprvé, je možné chránit svá práva, aniž by takové jednání mohlo bez dalšího být kvalifikováno jako nekalosoutěžní, a to i

²² PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku. I. díl*; 4. vydání, ASPI publishing, Praha 2004, str. 416

za předpokladu, že takové jednání bude způsobilé přivodit jiným soutěžitelům újmu. A zadruhé, jednostranné zlepšování hospodářské pozice některých soutěžitelů není hospodářskou soutěží, pokud není přímo motivované snahou zlepšit nebo zhoršit postavení soutěžitelů.

Rozsudek 29 Cdo 2064/2000 říká: „*I když obchodní zákoník pojem "hospodářské soutěže" nedefinuje a ani nijak blíže nevymezuje, lze usoudit, že vztah hospodářské soutěže v určité, okruhem subjektů omezené a pro jejich činnost specifické části trhu předpokládá existenci společné konkurenční oblasti (shodný nebo obdobný předmět činnosti, okruh zákazníků, účelové určení odlišných produktů), v níž nebo pro níž může dojít ke střetu na trhu, přičemž jednání účastníků hospodářské soutěže je vedeno soutěžním záměrem (úmyslem).*“ Tímto závěrem soud zdůvodnil zamítnutí dovolání. Žalobkyně totiž žalovala o zveřejnění omluvného inzerátu v reakci na inzerát žalované, ve kterém informovala o existující pohledávce za žalobkyní. Soud prvního stupně dovedl, že jednání je nekalosoutěžní a uložil žalované zaplatit přiměřené zadostiučinění. Odvolací soud však uzavřel, že žalovaná svým jednáním nesledovala cíl poškodit spotřebitele nebo jakkoliv jinak ovlivňovat jeho hospodářskou pozici. Uzavřel, že nedošlo k naplnění znaku jednání v hospodářské soutěži. Jak se k tomu postavil Nejvyšší soud, je řečeno výše. Důležitý je obecný závěr, že je možné chránit svá práva, aniž bychom tím bez dalšího porušovali hospodářskou soutěž.

Podobně vyznívá i případ 29 Odo 106/2001. Jednalo se o zveřejnění výše nesplacených pohledávek jedné společnosti s cílem najít další věřitele a společně vyhlásit na společnost konkurs. Až Nejvyšší soud dovedl, že v určitých případech ani soutěžitelé nemusí být v přímém soutěžním vztahu, a to ani v případě, že jde o jednání, které je způsobilé jednomu z účastníků přivodit újmu. Jelikož motivací jednání nebylo poškodit soutěžitele, ale ochránit své vlastní zájmy, neshledal soud toto jednání nekalosoutěžním.

Oba dva judikáty představují určitý průlom do dikce § 50 ObchZ, protože Nejvyšší soud doslova poznamenává: „*i kdyby informaci o výši splatných, leč dosud neuhrazených závazků svých dlužníků zveřejnil soutěžitel v hospodářské soutěži, pak za předpokladu, že šlo o informaci pravdivou a že její zveřejnění směřovalo k vymáhání dluhu (např. k zajištění*

plurality věřitelů pro účely podání návrhu na prohlášení konkursu), by o nekalou soutěž ve smyslu ustanovení § 50 obch. zák. nešlo.“²³

V rozsudku 32 Odo 229/2006 žalovaná nemocnice poskytovala pozůstalým informace o některých pohřebních službách. Pohřební služba, o níž nemocnice neinformovala, měla za to, že se tím nemocnice dopouští nekalosoutěžního jednání. Nejvyšší soud k tomu uzavřel: „*Aby bylo možno hovořit o účasti subjektu na hospodářské soutěži, je třeba dovodit zájem nekalosoutěžně jednajícího na úspěchu soutěžitele na úkor druhého soutěžitele, tj. konkurenčním boji dvou soutěžitelů. Je přitom nutné zkoumat (...) zda jejím jednáním jsou objektivně sledovány soutěžní, konkurenční cíle. Přitom soutěžní účel je vyloučen tehdy, jestliže byl projev učiněn bez jakéhokoli vztahu k soutěži a jestliže od toho, kdo jej vnímá, nemůže být ani na účel soutěžní vztahován (...)* Jestliže se v řízení neprokáže, že by jednání subjektu, který je nařčen z nekalé soutěže, směřovalo k možnému úbytku objednatelů služeb konkurenčního subjektu, a jestliže nebyl prokázán ani jakýkoliv jiný možný prospěch či zvýhodnění konkurenta, nelze dovodit, že došlo k nekalosoutěžnímu jednání, a to i v případě, že ostatní znaky nekalé soutěže byly naplněny.“ Vidíme, že oproti prvorepublikové úpravě Nejvyšší soud ČR trvá na tom, aby mezi soutěžiteli existoval přímý konkurenční vztah, nebo dle výše uvedené judikatury alespoň zájem třetí osoby na výsledku hospodářské soutěže.

Shrnutí problematiky jednání v hospodářské soutěži v současnosti

Rozhodování, zda je jednání v hospodářské soutěži je bez pochyby složitou otázkou právní, která musí být provedena po důkladném uvážení. Teorie poskytuje soudcům množství vodítek, podle kterých mohou případ posuzovat. Nabízí se uvážení, zda je jednání motivováno soutěžním účelem²⁴ nebo soutěžním záměrem.²⁵ Důležité je i posoudit, zda vůbec jednáme v hospodářské oblasti, jestli jsme motivováni hospodářským prospěchem ať už přímým, či nepřímým.²⁶

Mám za to, že oproti první republice došlo (zejména vzhledem k judikátům Rv II 761/34²⁷ a Zm II 385/29²⁸) k částečnému zúžení pojmu soutěžitele, tedy otázky KDO?, kdy z něj byly

²³ Nejvyšší soud se ztotožnil s názorem formulovaným v článku: KULHÁNEK, M.: *Je uveřejnění dlužníka nekalou soutěží?* Obchodní právo č. 3, ročník 1998, str. 2 - 5

²⁴ ŠTENGLOVÁ, I.; PLÍVA, S.; TOMSA a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání* C. H. Beck, Praha 2008, str. 172

²⁵ HAJN, P.: *Jednání v hospodářské soutěži*, Ekonom, 1992, č. 33, str. 56

²⁶ Tamtéž, str. 57

²⁷ Zdroj ASPI, 14. dubna 2011

jednak výslovně dikcí zákona a jednak následnou judikaturou vyloučeny osoby, které svým jednáním nesledují nutně jakýkoliv vlastní či cizí prospěch²⁹. Myslím si, že toto zúžení je účelné a v kontextu právního řádu, který poskytuje i jiné prostředky ochrany před zásahem do práv, zcela smysluplné. Nejvyšší soud tuto cestu neuzavřel úplně, prozatím především pozitivně vymezil, že jednání v hospodářské soutěži se může dopustit i osoba, která není účastníkem soutěže, ale jedná v zájmu některých soutěžitelů na úkor jiných.

²⁸ Zdroj ASPI, 14. dubna 2011

²⁹ MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání; Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, str. 27

4. Katalogová novela č. 152/2010

Dne 18. prosince 2008 přijal Evropský parlament usnesení o nepoctivých katalogových firmách (2008/2126(INI))³⁰, ve kterém vyslovil pochybnosti o dodržování směrnice 2006/114/ES o klamavé srovnávací reklamě v ČR, zejména ve vztahu k případům podvodných katalogových společností a vyzval všechny členské státy, aby podnikly nezbytné kroky k ochraně poškozených společností.

Dne 8. prosince 2009 zareagovala skupina poslanců³¹ na tuto výzvu předložením návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Kromě přidání kazuistického ustanovení, týkajícího se přímo katalogových společností, navrhli poslanci také změnu generální klauzule a to následujícím způsobem: „*Nekalou soutěží je jednání v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.*“³² Došlo zde bez řádného vysvětlení v důvodové zprávě ke změně použité terminologie - hospodářskou soutěž nahradil hospodářský styk. Ústavně právní výbor na své 69. schůzi usnesením č. 183³³ doporučil Poslanecké sněmovně přijmout komplexní změnu, podle které měla generální klauzule nekalé soutěže znít: „*Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži nebo hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.*“³⁴ Uvedené rozšíření o pojem hospodářské soutěže (resp. zachování tohoto pojmu) není opět nikde důsledně objasněno. Ani stenozáznamy z jednání PS nedávají příliš mnoho vodítek k tomu, jaký dopad na český právní řád si od tohoto zásahu zákonodárce sliboval.

Pomocnou ruku může podat pouze stručná věta z důvodové zprávy: „*Navržená novela rozšiřuje dopad ustanovení týkajících se prostředků ochrany proti nekalosoutěžním praktikám*

³⁰Evropský parlament [online]: *Přijaté texty: Nepoctivé katalogové firmy*; dostupné z www: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2008-0608&language=CS&ring=A6-2008-0446>>; poslední návštěva 31. března 2011

³¹Pavel Němec, Jan Hamáček a Gabriela Kalábková

³²Parlament České republiky Poslanecká sněmovna [online]: *Sněmovní tisk 990/0*; dostupné z www: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=990&CT1=0>>; poslední návštěva 31. března 2011

³³Parlament České republiky Poslanecká sněmovna [online]: *Ústavně právní výbor, zápis z jednání č. 69 (17. února 2011)*; dostupné z www: <<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=61359>>; poslední návštěva 31. března 2011

³⁴Parlament České republiky Poslanecká sněmovna [online]: *Sněmovní tisk 990/3*; dostupné z www: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=990&ct1=3>>; poslední návštěva 31. března 2011

i na obecněji pojatý subjekt – zákazníka – když pod tuto kategorii spadají i subjekty, kteří nejsou podnikatelé, eventuálně podnikatelé jsou, ale mezi „katalogovou společností“ a takovým subjektem neexistuje soutěžní vztah.“

5. Rozbor dopadů

Otázka dopadu na právní řád souvisí zcela nutně se záměrem zákonodárce, který má poskytnout vodítko soudům pro další výklad těchto ustanovení. Jediné, o co je možné se při těchto úvahách opřít je však skromná věta, která mluví o rozšíření dopadu ustanovení. Mohu se tedy domýšlet, že zákonodárce přidáním slov „hospodářský styk“ sledoval určité rozšíření dopadu generální klauzule nekalé soutěže.

Po uvážení vývoje a zejména srovnání prvorepublikového a současného pohledu na výklad generální klauzule docházím k závěru, že je možné načrtnout dělicí čáru mezi pojmy hospodářský styk a hospodářská soutěž. Jedná se o onen soutěžní moment, který je vnitřně vlastní pojmu hospodářská soutěž, ale není nutně přítomný, uvažujeme-li o hospodářském styku. Tento malý, ale přece významný rozdíl je doložen zákonnou dikcí z období první republiky, ve kterém je účel soutěžní zvláštním požadavkem, který se váže pouze k některým skutkovým podstatám. Oporu pro něj nalezneme i v uváděné judikatuře, která připouští (oproti současné judikatuře) i jednostranné vztahy mezi účastníky hospodářského styku. Uvedený závěr má souvislost i s výkladem pojmu soutěžitel, který v prvorepublikovém pojetí zahrnoval téměř kohokoliv, zatímco naše teorie i praxe rozlišuje zejména soutěžitele na bezprostřední konkurenty a další osoby, které mají zájem na jejich hospodářském postavení.³⁵

Vyjdeme-li z tohoto rozdílu, pak v právním řádu skutečně může dojít zejména k posunu vnímání odpovědi na otázku, kdo se může dopustit nekalé soutěže. Když se úvaha postaví takto, vyplyne z ní, že se všichni jakýmkoliv svým projevem (na internetu, na ulici,...) mohou naplnit první podmínku jednání v nekalé soutěži. Čistě praktický dopad ovšem bude mizivý. I kdyby se někomu pomlouváním výrobců na internetu podařilo naplnit všechny tři znaky generální klauzule, patrně nebude hrozící újma tak zásadní, aby stálo za to se tím zabývat. Vzhledem k tomuto je možné, že na dokazování splnění první podmínky generální klauzule nebude dáván takový důraz, případně s odkazem na to, že téměř vše, co míří k uspokojování potřeb, probíhá v hospodářském styku.³⁶ Také tento možný dopad je v praxi nepříliš významný. Nižší soudy se většinou otázkou jednání v hospodářské soutěži, vzhledem k náročnosti problematiky, nezabývaly, a bylo na odvolacích soudech, případně Nejvyšším soudem, aby rozhodl otázku naplnění první podmínky generální klauzule.

³⁵ FALDYNA, F., POKORNÁ, J., TOMSA, M. *Obchodní právo, Výkladová řada Meritum*, ASPI, Praha 2005

³⁶ MATOUŠ, Z. *Zákon o nekalé soutěži*, Nakladatelství Československý Kompas, Praha 1928, str. 12

Závěr

Prvorepubliková úprava vnímala jako širší pojem hospodářského styku a soutěž považovala za určitou součást, resp. specifický projev motivovaných aktivit v hospodářském styku. Současná právní nauka vnímá tyto termíny naopak, hospodářskou soutěž jako nadřazený pojem, jehož jednou součástí je hospodářský styk. Představený výzkum, jak teoretických tak judikatorních pramenů, mě dovedl ve výzkumu až k závěru, že oba dva pojmy jsou různé, přičemž jako hraniční určovatel poslouží otázka soutěžního vztahu mezi subjekty, která v hospodářském styku obsažena není, zatímco pojmu hospodářské soutěže vlastní je. Nový občanský zákoník již počítá pouze s pojmem hospodářský styk, takže je téměř jisté, že za několik let budeme mít možnost si s jistotou ověřit, zda soudy vnímají rozdíl mezi těmito pojmy.

Použitá literatura

DĚDIČ, J. a kol., *Obchodní zákoník. Komentář. I. Díl.* Polygon, Praha 2002

ELIÁŠ, K. a kol. *Kurs obchodního práva, Obecná část, soutěžní právo, 5. vydání;*
Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2007

FALDYNA, F., POKORNÁ, J., TOMSA, M. *Obchodní právo, Výkladová řada Meritum,*
ASPI, Praha 2005

HAJN, P.; *Jednání v hospodářské soutěži*, Ekonom, 1992, č. 33

HAJN, P. *Účastníci hospodářské soutěže*, Právní rozhledy; 1998

HAJN, P. *K vymezení hospodářské soutěže*, Právní rozhledy; 1998, 9

MATOUŠ, Z. *Zákon o nekalé soutěži*, Nakladatelství Československý Kompas, Praha 1928,

MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé soutěži, 3. vydání;* Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008

PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku. I. díl;* 4. vydání, ASPI publishing ,
Praha 2004

POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář I. díl;* Wolters
Kulwer ČR, a. s. Praha 2009

ŠTENGLOVÁ, I.; PLÍVA, S.; TOMSA a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání* C. H.
Beck, Praha 2008

Internetové zdroje

Parlament České republiky Poslanecká sněmovna [online]: dostupné z www:

<<http://www.psp.cz>>; poslední návštěva 14. dubna 2011

Evropský parlament [online]: dostupné z www: <<http://www.europarl.europa.eu/>>; poslední
návštěva 14. dubna 2011